

Ministerie van Defensie

den vermenigvuldigd dan
met toestemming van Hfd
Afd Inl/Veil

CHEF VAN DE GENERALE STAF / BEVELHEBBER DER LANDSTRIJKKRACHTEN

Afdeling/~~Sectie~~ Inlichtingen / Veiligheid

EX.NR.:

Postadres: Thérèse Schwartzstraat 15

Telefoon: 070-245370 / ~~070-766736~~

G E H E I M

Men wordt verzocht bij beantwoording, datum en
nummer van deze brief nauwkeurig te vermelden

uw kenmerk

uw brief van

ons nummer

's-Gravenhage,

081/5/T/76/geh.

25 JUNI 1976

bijlagen:

Aan

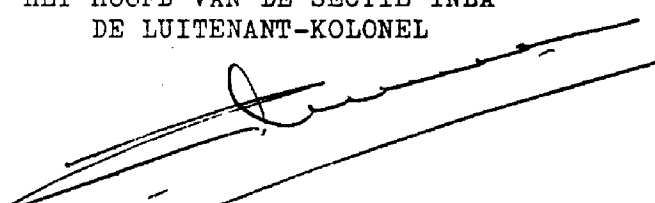
onderwerp: Maandoverzicht

mei 1976

verzendlĳst

Hierbij bied ik U het maandoverzicht over de maand
mei 1976 aan, samengesteld door de Sectie Inlichtingen
van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van mijn Staf.

DE CHEF VAN DE GENERALE STAF
VCOR DEZE
HET HOOFD VAN DE SECTIE INLA
DE LUITENANT-KOLONEL

E. KLOOS.

G E H E I M

GEHEIM

EX nr

**MINISTERIE VAN DEFENSIE
GENERALE STAF
AFD INLN / VEIL**

MAANDOVERZICHT

mei 1976

GEHEIM

MAANDOVERZICHT

MEI 1976

De achter de evaluatie geplaatste letters hebben uitsluitend betrekking op interne verwerking en zijn derhalve voor de geadresseerden niet van belang.

INHOUDSOPGAVE

	<u>blz.nr.</u>
<u>SAMENVATTING</u>	
1. Oost-Europa	1
2. Midden-Oosten/Afrika	1
<u>DEEL I: Oost-Europa</u>	
<u>Hoofdstuk A: Politiek</u>	
1. Warschaupakt	
a. Voorjaarszitting van de Militaire Raad	2
2. Tsjechoslowakije	
a. Positie van partijleider en president Husak na 15e partijcongres	2-3
3. Roemenië	
a. Verhouding tot de Sovjet-Unie	3-6
4. Albanië	
a. Partijleider Hoxha over bestaan van pro-Sovjet groep	6
<u>Hoofdstuk B: Economie</u>	
1. Samenvatting	7
2. Sovjet-Unie	
a. Buitenlandse handel	7-8
b. Economische ontwikkeling eerste kwartaal 1976	8-9
3. DDR	
a. Economische betrekkingen met Sovjet-Unie 1976-1980	9-10
4. Roemenië	
a. Olie uit China	10
<u>Hoofdstuk C: Landstrijdkrachten</u>	
1. Activiteiten	
a. Algemeen	11
b. "MORAVA '76"	11
c. Tijdelijk Verboden Gebieden	11
d. Joegoslavië	11 en 15
TVG nr 7/76	12
TVG nr 8/76	13
TVG nr 9/76	14
2. Radar maskering	
a. Sovjet-Unie	15
3. Locatie	
a. Polen	15

	<u>blz.nr.</u>
4. Organisatie	
a. GSVG	16-18
b. SGV	18-19
c. NVA	19
5. Materieel	
a. Warschaupakt Electronisch Materieel	19-21
b. Warschaupakt Overgangsmiddelen	21-24
6. Chauffeursopleiding	
a. Sovjet-Unie	24-25
7. Logistiek	
a. Warschaupakt	26-32
8. Troepenrotatie	
a. Sovjet-Unie	33
<u>DEEL II: Midden-Oosten/Afrika</u>	
1. Samenvatting	
a. Egypte	34
b. Israël	34
c. Jordanië	34
2. Egypte	34-35
3. Israël	35-36
4. Jordanië	36-37

Geheim

SAMENVATTING1. Oost-Europa

De verhouding Sovjet-Unie - Roemenië is nog steeds niet vrij van spanningen, zoals ook in deze verslagperiode weer bleek. Deze verhouding staat in tegenstelling tot die tussen de Sovjet-Unie - Tsjechoslowakije, hetgeen o.m. bleek op het 15e Tsjechoslowaakse partijcongres.

Nog niet bekend is geworden, wie de opvolger is geworden van Lrgen Shtemenko als chef staf van de Warschaupakt strijdkrachten.

De Sovjet handelsbalans met het Westen zal ook in 1976 een tekort blijven vertonen, temeer nu de resultaten in het eerste kwartaal van 1976 in de industriële en agrarische sectoren teleurstellend zijn gebleken.

De economische betrekkingen tussen de Sovjet-Unie en de DDR zullen de komende vijf jaar aanzienlijk uitbreiden.

De uitbreiding van en de voorziening met nieuw materieel bij de Warschaupakt landstrijdkrachten, blijft onverminderd voortgang vinden.

2. Midden-Oosten/Afrika

Zowel de Sovjet-Unie als Egypte beijveren zich de betrekkingen niet verder te laten verslechteren.

Ook worden pogingen ondernomen een betere verstandhouding te verkrijgen tussen Syrië en Egypte.

De Sovjet-Unie tracht tot een vorm van militaire samenwerking te komen met Jordanië, hetgeen wellicht in de eerste plaats zal resulteren in Sovjet wapenleveranties.

GEHEIM

DEEL I: Oost-EuropaHoofdstuk A: Politiek1. Warschaupakta. De voorjaarszitting van de Militaire Raad

Van 25-27 mei vond te Kiev de Voorjaarszitting van de Militaire Raad van het Warschaupakt plaats. Deze bijeenkomst werd geleid door de Opperbevelhebber van de Verenigde Strijdkrachten van het Verdrag van Warschau, MSU Yakubovsky.

Nadere gegevens over deze zitting ontbreken vooralsnog, hetgeen i.h.b. geldt voor de opvolging van Lrgen Shtemenko als Chef Staf van het WP.

(B-2) (R) (G) (W)

Commentaar: - Eerdere berichten spraken over een bijeenkomst van zowel het Militair Comité (waarin de Ministers van Defensie zitting hebben) als de Militaire Raad van het WP, welke in de periode 20-25 mei te Sofia zou plaatsvinden, maar die als gevolg van het overlijden van Grechko en Shtemenko tot het najaar zouden zijn uitgesteld. Naar verluidt zou op de bijeenkomst van de ministers o.a. de kwestie van de verdere wapenstandaardisatie binnen het WP aan de orde zijn gekomen.

- De laatste bijeenkomst van de Militaire Raad in de SU vond plaats in Minsk in de periode 17-20 okt. 1972.

2. Tsjechoslowakijea. De positie van partijleider en president Husak na het 15e partijcongres

Het resultaat van het in april gehouden 15e congres van de Tsjechoslowaakse cp lijkt te zijn geweest dat president en partijleider, Husak, een sterkere controle op het partij-apparaat heeft gekregen. Ook kreeg hij op dat congres een vertrouwensvotum van de CPSU bij monde van het Sovjet-Politbureau lid, Kirilenko, die Husak een "buitengewone persoonlijkheid in de internationale arbeidersbeweging" en een "groot vriend van de SU" noemde.

Namens het Centraal Comité deed Husak het omstreden aanbod van een voorwaardelijke rehabilitatie van voormalige partijleden, die na 1968 de partij hadden verlaten of daaruit gestoten waren. De herverkiezing van alle leden van het partij-presidium m.u.v. ex-president Svoboda onderstreept de continuïteit in dit belangrijkste politieke orgaan. De veranderingen in het partij-secretariaat suggereren echter dat Husak nu sterk genoeg is komen te staan om geleidelijk aan zijn stempel op de koers van de partij te drukken. Het partij-secretariaat werd uitgebreid met drie functionarissen die onder Husak in de partij-hiërarchie naar voren hebben kunnen komen.

Het Centraal Comité dat op het congres gekozen werd, is uitgebreid tot 120 leden. Hiervan zijn 45 nieuwkomers, waarvan er

39 niet eerst kandidaat CC-lid zijn geweest. Van de 39 leden die niet herkozen werden is een aantal ultra-conservatieven uit de Novotny-periode.

Onder de kandidaat-leden waren de veranderingen nog opvallender: 47 van de 52 zijn nieuwe leden.

(B-2) (R) (W)

Commentaar: - Er waren al eerder aanwijzingen (o.a. het feit dat de tot nu toe als voorstander van de harde lijn bekend staande Tsjech Indra in maart voor de lijn van Husak koos) dat Husak voor het partijcongres kans had gezien zijn positie te verbeteren, waardoor zijn lijn om de sinds 1968 diep gewortelde malaise te bestrijden meer kans van slagen maakt. Deze lijn bestond uit een poging tot differentiëren tussen enerzijds Dubcek en andere kopstukken van de "Praagse Lente" en anderzijds de gewone partijleden die ten tijde van Dubcek "in verwarring gebracht waren", en die nu in de gelegenheid worden gesteld weer lid van de partij te worden, niet in de laatste plaats omdat aan veel van de kennis die in deze groep schuilt, in de economie (o.a. in de sfeer van het management) behoefte blijkt te bestaan. Tot nu toe werd deze door Husak gevolgde lijn geblokkeerd door de oppositie van "hardliners" als Bilak, en afgewacht moet worden of hij na het partijcongres inderdaad meer kans van slagen maakt.

- Van de spanningen tussen Tsjechen en Slowaken was op het congres weinig te merken. Indien deze weer verhoogd zouden worden hetgeen zou kunnen gebeuren als de Slowaken politiek blijven domineren en Slowakije v.w.b. de investeringen bevoordeeld blijft kan de positie van de Slowaak Husak als partijleider en president in gevaar komen.

3. Roemenië

a. Verhouding tot de Sovjet-Unie

In Boekarest circuleerden rond de 18e mei sterke geruchten dat zich een incident aan de grens met de Sovjet-Unie zou hebben voorgedaan, waarbij over en weer zou zijn geschoten. Opvallend was dat sedert die datum of samenvallend met die datum onverwacht reservisten werden opgeroepen. De uitleg die hier later van Roemeense zijde aan gegeven werd was dat, door reservisten zonder voorafgaande bekendmaking op te roepen, de mobilisatiemaatregelen beter op hun waarde getest konden worden. E.e.a. leidde in Boekarest tot een lichte paniek met als gevolg dat zich extra lange rijen voor de levensmiddelenwinkels vormden. Meel, olie, vet en vlees zouden spoedig uitverkocht zijn geweest.

Commentaar: Ongeacht of er nu wel of niet een grensincident heeft plaatsgehad, kan gesteld worden dat de lichte paniek kon ontstaan door het gebrek aan vrije pers en

andere communicatiemedia gekoppeld aan de voortdurende dreiging van voedselschaarste en de natuurlijke reactie van het publiek op het straatgebeuren, i.c. het onverwacht oproepen van reservisten. De voedingsbodem of diepere oorzaak ligt in de genoegzaam bekende latente spanning in de verhouding tussen Roemenië en de Sovjet-Unie. Recente redevoeringen van president Ceausescu en de nationalistische teneur van de Roemeense pers (o.a. een artikel in het partijblad Scinteia begin mei) doen vermoeden dat Roemenië opnieuw onder druk staat. Ter illustratie hiervan de volgende voorbeelden, waarvan sommige als betrekkelijk nieuw in de relatie tussen Roemenië en de overige WP-staten, met voorop de Sovjet-Unie, kunnen gelden:

- In het kader van de voorbereidingen voor een Europese CP'n conferentie blijven de Roemenen (evenals de Joegoslaven) wantrouwen koesteren t.a.v. de Sovjet intenties t.a.v. de autonome CP'n. Ze geloven dat de Sovjet-Unie bezig is een goed gecoördineerde ideologische aanval uit te voeren op zowel de legitimiteit van de Roemeense opvattingen over de "natie", als haar onafhankelijke communistische koers.
- Er is een oplaaiend meningsverschil tussen de Sovjet-Unie en Roemenië over de vraag tot welk land Bessarabië in historisch opzicht behoort. Ook zou Moskou andere WP-landen ertoe bewegen om hun historische twistpunten met Roemenië aan te wakkeren, bijv. over het vroeger tot Hongarije behorende Transsylvanië en de daar wonende, belangrijke Hongaarse minderheidsgroep in Roemenië (enkele maanden geleden was er sprake van verscherpte grensbewaking aan de Roemeens-Hongaarse grens).
- Voorts beweren Roemeense bronnen dat KGB-activiteiten sterk zouden zijn toegenomen. Geruchten circuleren dat Sovjet agenten sabotage zouden hebben gepleegd aan fabrieken en industriële installaties.
- Behalve de traditionele moeilijkheden over de Roemeense participatie in het WP, lijkt daar bij te komen onenigheid over de standaardisatie. Roemenië zou een groter percentage reserve-onderdelen en nieuw militair materieel zelf willen maken, o.a. omdat het ontevreden is over de voorziening daarvan vanuit de Sovjet-Unie.
- Het bezoek van de Egyptische minister van Defensie, Generaal Gamassi, in april aan Boekarest voor de levering van reserve-onderdelen aan Egypte, zal zo kort na het opzeggen door Egypte van het vriendschapsverdrag met de Sovjet-Unie, de relatie tussen Boekarest en Moskou er zeker niet beter op hebben gemaakt, (overigens zal Gamassi van dit

bezoek waarschijnlijk weinig beter geworden zijn). Tot slot lijkt er in Moskou ongerustheid te bestaan over de Roemeense pogingen - daarin gesteund door Joegoslavië - om opgenomen te worden in de groep van niet-gebonden landen en als officiële waarnemer deel te nemen aan de conferentie van niet-gebonden landen, in Colombo (Sri Lanka). Om Roemenië hierin te dwarsbomen zou de Sovjet Piv minister van Buitenlandse Zaken, Firyubin, begin maart een bezoek aan New-Delhi gebracht hebben, om er bij de Indiase regering voor te pleiten dat deze zich tegen Joegoslavische voorstellen om Roemenië op te nemen zou verzetten. Volgens de "Neue Züricher Zeitung" zou hij er in dit verband op gewezen hebben dat het "concept van de kollektieve veiligheid in Oost-Europa" zo ondermijnd dreigde te worden. In dit verband zij er op gewezen dat Roemenië sinds februari lid is van de "Groep van 77", waarin de meeste ontwikkelingslanden zich hebben aaneengesloten. Het besluit daartoe werd in Manilla genomen tijdens de vergadering van die groep en hiervan werd door het Roemeense CC met "diepe voldoening" kennis genomen. Roemenië beschouwt zichzelf sedert enige tijd zowel als een socialistisch als een ontwikkelingsland. In deze opvatting ligt ook (alsmede in ideologisch opzicht) de kern van de problemen welke Roemenië binnen de CEMA heeft.

- Een ander gezichtspunt wordt gevormd door het begin juni plaats vindende Kongres voor Politieke Opvoeding en Socialistische Cultuur", waarop Ceaucescu het gezicht van het "Roemeense socialisme" volgens de FAZ van 1 juni niet alleen politiek maar ook ideologisch scherper zou willen tekenen. De huidige sterk nationalistische tendens zou als "warming-up" hiervoor bedoeld zijn, en sommige berichten suggereren zelfs dat de mobilisatie-oefening en de daarop volgende paniek zorgvuldig door de Roemeense autoriteiten georchestreerd zouden zijn. Eind mei bezocht Irgen Yepishev, Chef van het Politiek Hoofddirectoraat van de Sovjet Strijdkrachten, Boekarest. Niet bekend is of dit bezoek met deze kwestie te maken had.

In de NRC van 3 juni werd bericht - onder de toevoeging dat het gezien het voortdurende verzet van Joegoslavië wellicht nogal voorbarig was - dat wat betreft Roemenië - de Roemeense CP'n Conferentie kan doorgaan. Wellicht dat dit het resultaat is geweest van het bezoek van de Sovjet CC-secretaris Katushev aan Boekarest eind mei. Het kan in het licht van het bovenstaande ook zijn dat Ceaucescu de hem zo langzamerhand vertrouwde "balancing act" t.o.v. de Sovjet-Unie opnieuw heeft uitgevoerd, door op dit punt van de Europese CP'n conferentie mogelijk op tijd water bij de wijn te doen.

Afgewacht moet verder worden of het mislukken van de Sovjet-Joegoslavische besprekingen over dit onderwerp op 5 en 6 juni te Belgrado, Roemenië op deze eventueel ingenomen positie doen terugkomen, m.a.w. blijft volhouden in een afwijkende houding t.a.v. de Europese CP'n conferentie.

4. Albanië

Confidentieel

a. Partijleider Hoxha over het bestaan van een pro-Sovjet groep

Begin mei werd bekend dat de Albanese partijleider Hoxha voor het eerst in het openbaar een verband heeft gelegd tussen de op grote schaal plaats gehad hebbende zuiveringen van partij- en regeringsfunctionarissen en het bestaan van een pro-Sovjet fractie, die er op uit zou zijn geweest de banden met China te verbreken.

Hoxha maakte deze opmerking tijdens een ceremonie ter opening van een staalfabriek welke met Chinese hulp tot stand gekomen is en die tot nu toe één van de grootste ontwikkelingsprojecten in Albanië is. Hiermee kan hij ook de bedoeling hebben gehad de speculaties te ontkrachten als zouden de Chinees-Albanese betrekkingen enigszins verslechterd zijn. Hoewel hij China verder uitvoerig prees, was er toch een defensieve ondertoon in zijn rede te beluisteren, welke er op zou kunnen duiden dat Peking zich in toenemende mate is gaan ergeren aan Hoxha's buitenlandse politiek welke geen opening naar het Westen toelaat. De zuiveringen van de afgelopen maanden hebben waarschijnlijk ook die functionarissen getroffen die een grotere flexibiliteit voorstonden wat betreft de relaties met de buurlanden op de Balkan, de conferentie over Balkancoöperatie en de contacten met West-Europa, een koers waarvan Peking de Albanese, zeker op dit moment, niet zou trachten te weerhouden.

(B-3) (R)

Hoofdstuk B: Economie

Dienstgeheim

1. Samenvatting- Sovjet-Unie

De waarde van de handel van de Sovjet-Unie met het Westen is geplanned om in 1976 ongeveer op het niveau van 1975 te blijven. In 1975 bedroeg het tekort op de handelsbalans van de Sovjet-Unie met het Westen 4,7 miljard US\$ en ook voor 1976 wordt dus een tekort verwacht.

- Sovjet-Unie

De resultaten in het eerste kwartaal 1976 in de industriële en agrarische sectoren zijn teleurstellend. Vooral de consument heeft hier onder te lijden, voornamelijk door een tekort aan meel, brood en vlees.

- DDR

De economische betrekkingen tussen de DDR en de Sovjet-Unie zullen zich de komende vijf jaar met 47,6% uitbreiden. De DDR blijft een belangrijke leverancier van eindprodukten terwijl de Sovjet-Unie de DDR voornamelijk grondstoffen levert.

De bijdrage van de DDR aan de defensie-industrie in de Sovjet-Unie blijft gering.

- Roemenië

China heeft Roemenië eind 1975 500.000 ton ruwe olie geleverd tegen 10 US\$ per barrel.

Japan betaalt China 12,10 US\$ per barrel.

2. Sovjet-Unie

Dienstgeheim

a. Buitenlandse handel

Hoewel de officiële statistieken m.b.t. de Sovjet handel met het buitenland nog niet gepubliceerd zijn, kan uit de tot nu toe verkregen gegevens het volgende beeld gesticilleerd.

De totale handel van de Sovjet-Unie met het buitenland steeg in 1975 met 28 percent t.o.v. 1974 en was als volgt verdeeld:

	1975		1974	
	%	milj. roebels	%	milj. roebels
Totale handel	100	50.700	100	39.572
Socialistische landen	56,3	28.544	53,5	21.171
(waarvan CEMA-landen)	(51,8)	(26.263)	(49)	(19.390)
Kapitalistische landen	31,2	15.818	31,2	12.346
Ontwikkelingslanden	12,5	6.338	15,3	6.055

Het aandeel van het Westen in de totale buitenlandse handel van de Sovjet-Unie bleef in 1975 gelijk aan 1974 (31,2 %) maar toch heeft zich een drastische verschuiving voorgedaan in de handelsbalans. Het overschot op deze handelsbalans bedroeg in 1974 nog 200 miljoen US\$.

Voor 1975 vertoont deze handelsbalans echter een tekort van 4,7 miljard US\$.

Oorzaak van dit grote tekort zijn de volgende factoren: de Sovjet-Unie importeerde in 1975 voor 60 percent meer uit het Westen dan in 1974 (12,9 miljard US\$ tegen 8,1 miljard US\$) terwijl haar export naar het Westen met 3,6 percent afnam (8,1 miljard US\$ tegen 8,4 miljard US\$).

Deze grote import stijging werd veroorzaakt door de graaninkopen en door de invoer van Westerse machinerieën en fabrieksuitrustingen. Graanimporten worden momenteel geschat op ruim 2 miljoen ton per maand.

Het tekort op de Sovjet handelsbalans is in 1975 voornamelijk gefinancierd door:

- goudverkoop d.m.v. Zwitserse banken ter waarde van plm 750 miljoen US\$
- leningen op de Eurodollarmarkt ter waarde van plm 1 miljard US\$
- kredieten die door Westerse regeringen gegarandeerd zijn.

Het plan 1976 voorziet in een groei van de totale buitenlandse handel met 13,6 percent. Uitgaande van dit groeipercentage en een geplanned CEMA aandeel van 57 percent zal de Sovjet buitenlandse handel waarschijnlijk als volgt zijn onderverdeeld:

		1976	(op basis v. plan geschat)
	%	in milj. roebels	% verandering t.o.v. '75
Totale handel	100	57.595	+ 13,6
Socialistische landen	61,5	35.421	+ 24,1
(waarvan CEMA-landen)	(57,0)	(32.829)	+ 25,0
Kapitalistische landen	26,0	14.975	- 0,5
Ontwikkelingslanden	12,5	7.199	+ 13,6

Dit zou betekenen dat in 1976 de handel tussen de Sovjet-Unie en de Westerse landen ongeveer op het niveau van 1975 zou blijven. Het plan 1976 voorziet echter ook in een continuering van de invoer van Westerse technologie en machinerieën terwijl het overgrote deel van het in 1975 bestelde graan in 1976 ingevoerd wordt. M.a.w., het is onwaarschijnlijk dat de Sovjet-Unie haar handel met het Westen in 1976 op het peil van 1975 zal handhaven, integendeel, men mag verwachten dat deze handel zich ook in 1976 verder zal uitbreiden waarbij de handelsbalans van de Sovjet-Unie met het Westen wederom een groot tekort zal vertonen. De totale schuld van de Sovjet-Unie aan het Westen wordt momenteel geschat op 8 miljard US\$

ienstgeheim

b. Economische ontwikkeling eerste kwartaal 1976

De industriële produktie in de Sovjet-Unie heeft in de eerste drie maanden van 1976 slechts een zeer beperkte groei vertoond. De groeivoet bedroeg slechts 4 percent tegen 6,5 percent in de eerste drie maanden van 1975.

Indien deze trend zich in de rest van 1976 doorzet zal de groei van de industriële produktie output in 1976 de laagste zijn sinds Wereldoorlog II.

Met name in de sector chemische industrie en de sector machinebouw zijn de resultaten onbevredigend.

Dit wordt waarschijnlijk voor een deel veroorzaakt doordat men in 1975 in ieder geval het industriële produktieplan wilde vervullen. 1975 was namelijk een belangrijk jaar aangezien hiermede het vijfjarenplan 1971-1975 werd afgesloten en de resultaten bovendien vlak voor het 25e Partijcongres van de CPSU gepubliceerd moesten worden. Hierdoor zijn de grondstoffen voorraden voor de produktie in sterke mate aangesproken terwijl voorts reparatie en onderhoud van machines en uitrustingen meer tijd vergde dan normaal het geval is.

De consument heeft vooral te lijden onder de achteruitgang in de industriële produktiegroei. Het kwartaalverslag geeft zelfs geen cijfer voor de produktie van huishoudelijke artikelen terwijl de produktie van voedingsmiddelen zelfs 7 percent lager was dan in de eerste drie maanden van 1975.

Als gevolg van de slechte oogst in 1975 is er reeds enige tijd sprake van een tekort aan meel en vlees.

Een goede oogst in 1976 zou hierin een verandering ten goede kunnen brengen maar door het slechte weer is 25 percent van de oogst aan wintergranen verloren gegaan tegen een verlies van normaal 10 percent.

3. DDR

ienstgeheim

a. Economische betrekkingen met Sovjet-Unie 1976-1980

In de periode 1971-1975 bedroeg de waarde van de totale goederen-uitwisseling tussen de DDR en de Sovjet-Unie ongeveer 21 miljard roebel, 50 percent meer dan in de periode 1966-1970.

In december 1975 hebben de DDR en de Sovjet-Unie een handelsovereenkomst getekend voor de periode 1976-1980 die voorziet in een goederen-uitwisseling ter waarde van 31 miljard roebel, een stijging dus van 47,6 percent t.o.v. 1971-1975.

De belangrijkste goederen die de DDR en de Sovjet-Unie volgens deze overeenkomst zal leveren, zijn:

- (1) machines en uitrustingen m.n. voor de chemische industrie, auto- en tractor-industrie, metallurgische en lichte industrie. Zo zal de DDR de Sovjet-Unie complete productie processen en installaties leveren ter waarde van 1 miljard roebel voor de chemische complexen te Novopolotsk, Grodno en Cherkassy en voor de sodafabrieken op de Krim. Voorts zal de DDR automatische produktie banden en andere uitrustingsstukken leveren voor het KAMA-project in de SU (vrachtwagens);
- (2) de Sovjet handelsvloot is reeds een belangrijke afnemer van de DDR werven ($\pm$ 90% van de totale export) en zal ook in de komende vijf jaar grote orders plaatsen voor vracht-, passagiers- en visserijschepen;
- (3) 10.000 passagiers spoorwagens en diepvrieswagens;
- (4) voor een waarde van 500 miljoen roebel aan elektronische uitrusting voor de computerindustrie, het communicatie netwerk, lichte industrie etc;
- (5) machines en uitrusting voor de agrarische sector waaronder oogstmachines, melkmachines en installaties voor kippenboerderijen;
- (6) voorts verleent de DDR de Sovjet-Unie assistentie bij de volgende projecten: UST-Ilinsk papiercomplex, Kiyembayev asbest complex, Chkalov gas-pijpleidingen, ontwikkeling van ijzererts deposito's en bij de aardolie exploitatie en exploitatie.

In ruil voor deze goederen zal de Sovjet-Unie de DDR leveren:

(a) grondstoffen

Momenteel levert de Sovjet-Unie de DDR 100 percent van haar behoefte aan aardgas, 90 percent van de olie, ijzer en katoen,

70 percent van het gewalste staal en 60 tot 70 percent van de non-ferro metalen.

Hierin zal de komende vijf jaar weinig verandering komen;

- (b) 580 zware diesel locomotieven;
- (c) tractoren en oogstmachines voor suikerbieten. Momenteel is ééndertig van de in de DDR in gebruik zijnde tractoren afkomstig uit de Sovjet-Unie;
- (d) 320.000 auto's en 9.000 vrachtwagens;
- (e) assistentie bij de bouw van nucleaire- en thermische krachtcentrales.

Hoewel de DDR een potentieel aan kennis en materieel heeft dat haar in staat zou stellen een belangrijke eigen defensie-industrie op te bouwen, dat de Sovjet-Unie, noch het Warschaupakt, in deze sector een beroep op de industriële capaciteit van de DDR. Een uitzondering vormt waarschijnlijk de elektronische sector, terwijl de DDR voorts de W-50 vrachtwagen voor het WP produceert. Concluderend kan gesteld worden dat ook in de komende vijf jaar er weinig verandering zal komen in het patroon van de DDR-Sovjet handel.

De DDR blijft een belangrijk leverancier voor de Sovjet-Unie van machines, uitrustingsstukken en schepen terwijl de Sovjet-Unie de DDR voornamelijk grondstoffen zal blijven leveren.

4. Roemenië

a. Olie uit China

Volgens Foreign Report van 8-1-1976 levert China ruwe olie aan Roemenië voor US\$ 10 per barrel.

Eind 1975 zou China 500.000 ton ruwe olie aan Roemenië hebben geleverd.

Roemenië zou deze olie betalen d.m.v. leverantie aan China boormaterieel en andere uitrusting voor de olie-industrie.

Commentaar: De prijs die China aan Roemenië vraagt voor haar ruwe olie ligt onder de prijs die OPEC landen voor hun olie verlangen, dus ook onder de prijs die Japan China voor olie leverantie betaalt (12,10 US\$).

Of Roemenië hier inderdaad voordeel aan heeft hangt af van de tegenwaarde van de industriële uitrusting die zij China levert. Het is echter niet onwaarschijnlijk dat China om politieke redenen Roemenië bevoordeelt.

Roemenië is zelf een olie producent die grotendeels in eigen behoefte kan voorzien.

Dit land is echter een belangrijk producent van olieproducten en heeft voor deze industriële sector meer ruwe olie als grondstof nodig dan zijzelf produceert.

lenstgeheim

Hoofdstuk C: Landstrijdkrachten

Geheim

1. Activiteitena. Algemeen

Als gevolg van de voorjaarspersoneelwisseling vond in mei bij de GSVG en de NVA slechts geringe oefen-/opleidingsactiviteit plaats.

Slechts in Polen en Tsjechoslowakije, waar de personeelwisseling reeds in april plaatsvindt, viel vrij intensieve activiteit waar te nemen.

In Polen was hierbij sprake van een gezamenlijk optreden van land- en zeestrijdkrachten. Van de zijde van de landstrijdkrachten bestond de deelname uit sterke delen van 7 Zldiv en elementen van 20 Tkdiv, beiden van 2 Lr (MD-Pommeren).

De leiding van de oefening berustte bij St-7 Zldiv. Het is niet geheel duidelijk of daadwerkelijk amfibische operaties werden uitgevoerd.

b. "MORAVA '76"

In de periode 17 - 28 mei vond in centraal- en west-Tsjechoslowakije de oefening "MORAVA '76" plaats. Het betrof een commandostafoefening met beperkte troependeelname van het Tsjechoslowaakse ZW-Front.

Er werd aan deelgenomen door elementen van:

- St-Zw Front
- 22 Llreg
- 1 Lr met 2 Mechdiv, 19 Mechdiv en 20 Mechdiv
- 4 Lr met 4 Tkdiv, 9 Tkdiv en 15 Mechdiv
- luchtstrijdkrachten.

Bij het afsluiten van dit maandoverzicht waren nog onvoldoende gegevens beschikbaar betreffende het verloop van de oefening. Wel werd duidelijk dat het een twee-partijenoefening was, welke gedeeltelijk onder (gesimuleerde) nucleaire omstandigheden werd uitgevoerd.

Waarschijnlijk in de vorm van stafelementen of waarnemersgroepen waren ook Sovjets bij de oefening betrokken.

c. Tijdelijk Verboden Gebieden

Gedurende de verslagperiode werden in de DDR de TVG'n 7, 8 en 9/76 ingesteld. Met uitzondering van routine opleidingsactiviteiten van de in deze gebieden gelegerde eenheden, werden geen bijzondere activiteiten waargenomen. Voor globale ligging en periode van restrictie, zie blz. 12, 13 en 14.

d. Joegoslavië

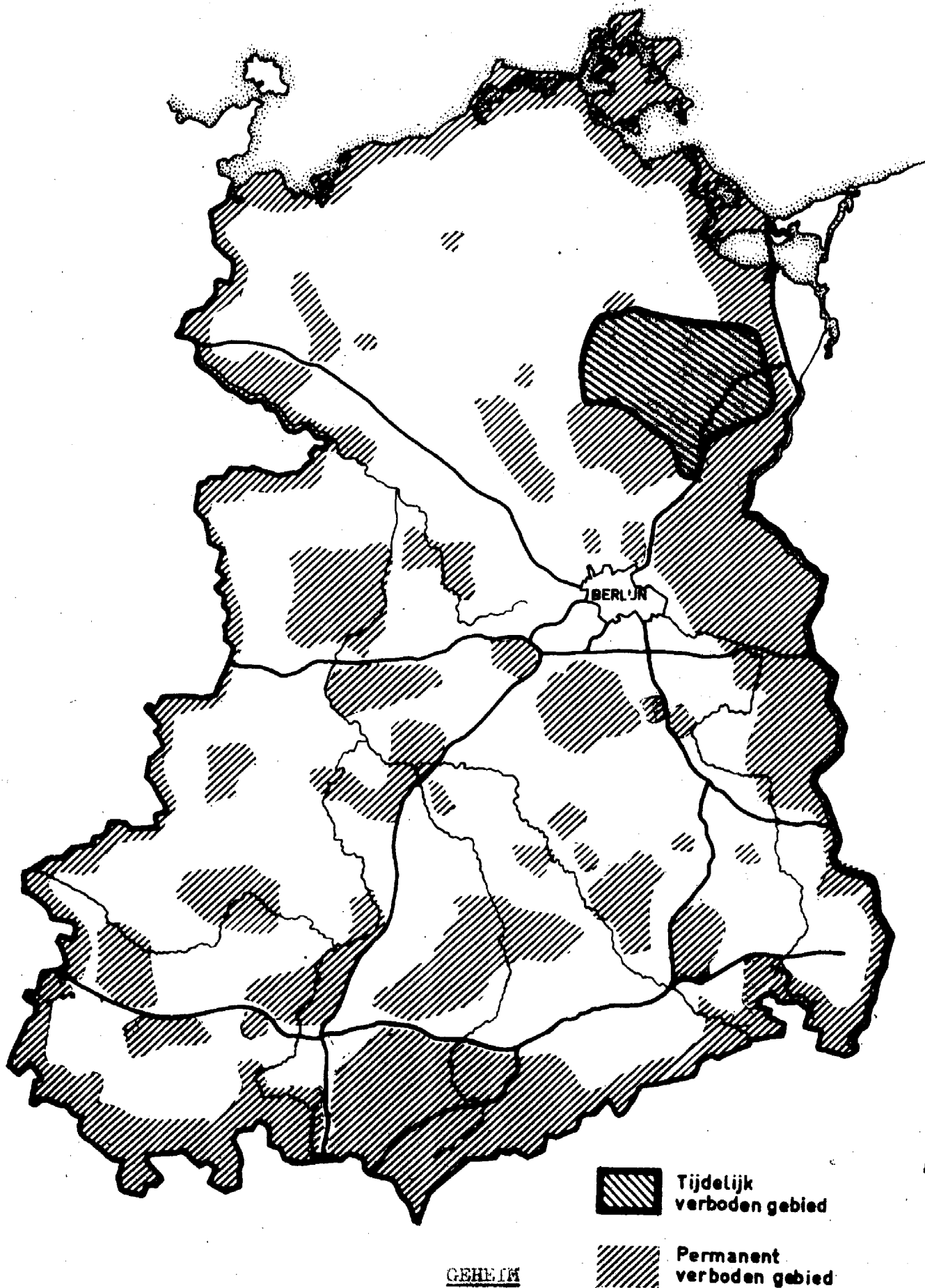
Op 3 en 4 mei vond onder de aanduiding "SVETINA '76" een oefening plaats van de territoriale verdedigingseenheden in het gebied Celje (WM 21) (Noord-Joegoslavië). Het totaal aantal deelnemers wordt geschat op ca. 4800, als volgt te verdelen:

- territoriale eenheden	2800
- jeugdorganisaties (sport-, padvinders enz)	1250
- brandweer, geneeskundig personeel	150
- middelbare scholieren	600

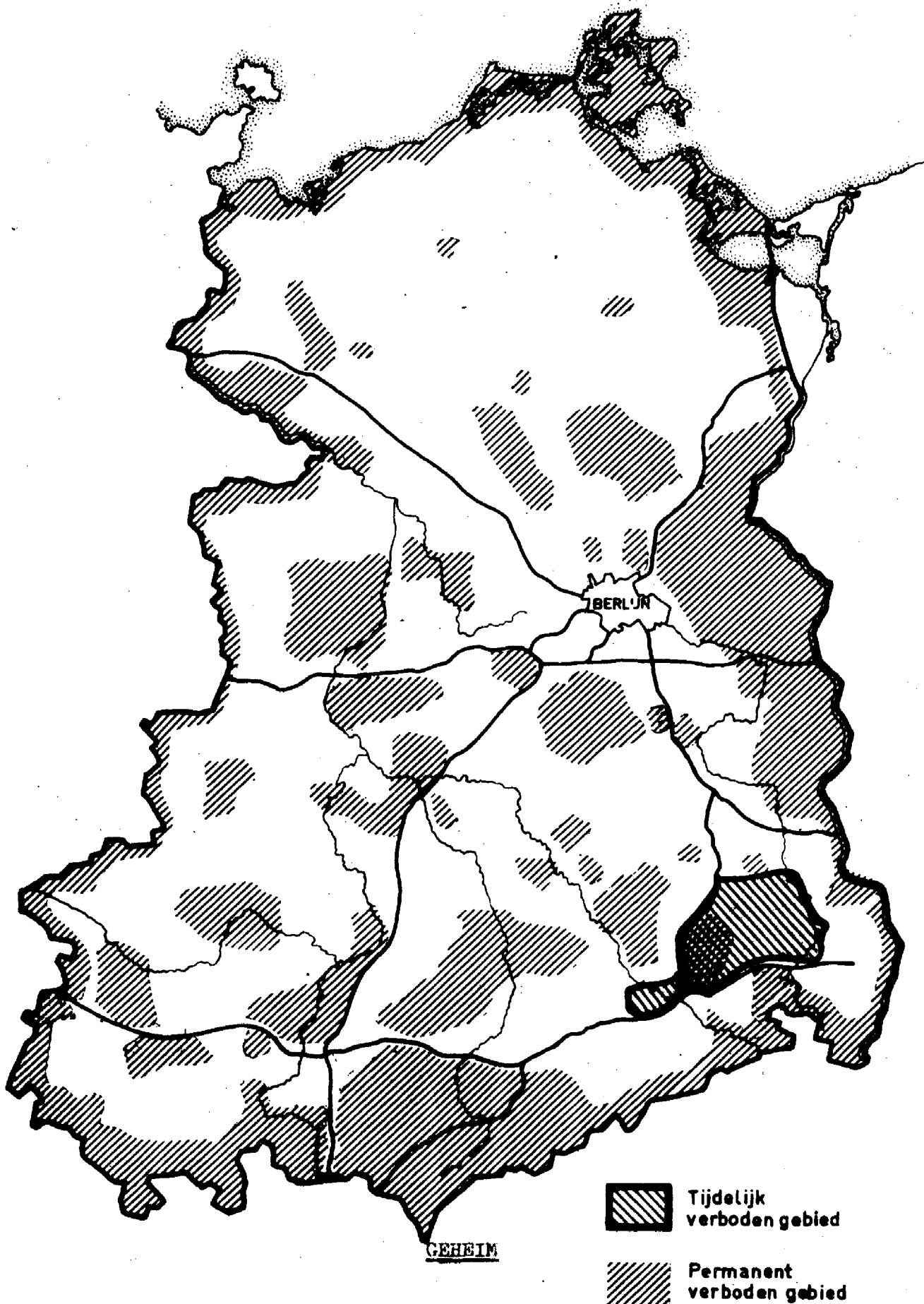
TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr 7/76

(240001 a mei — 012400 a jun)

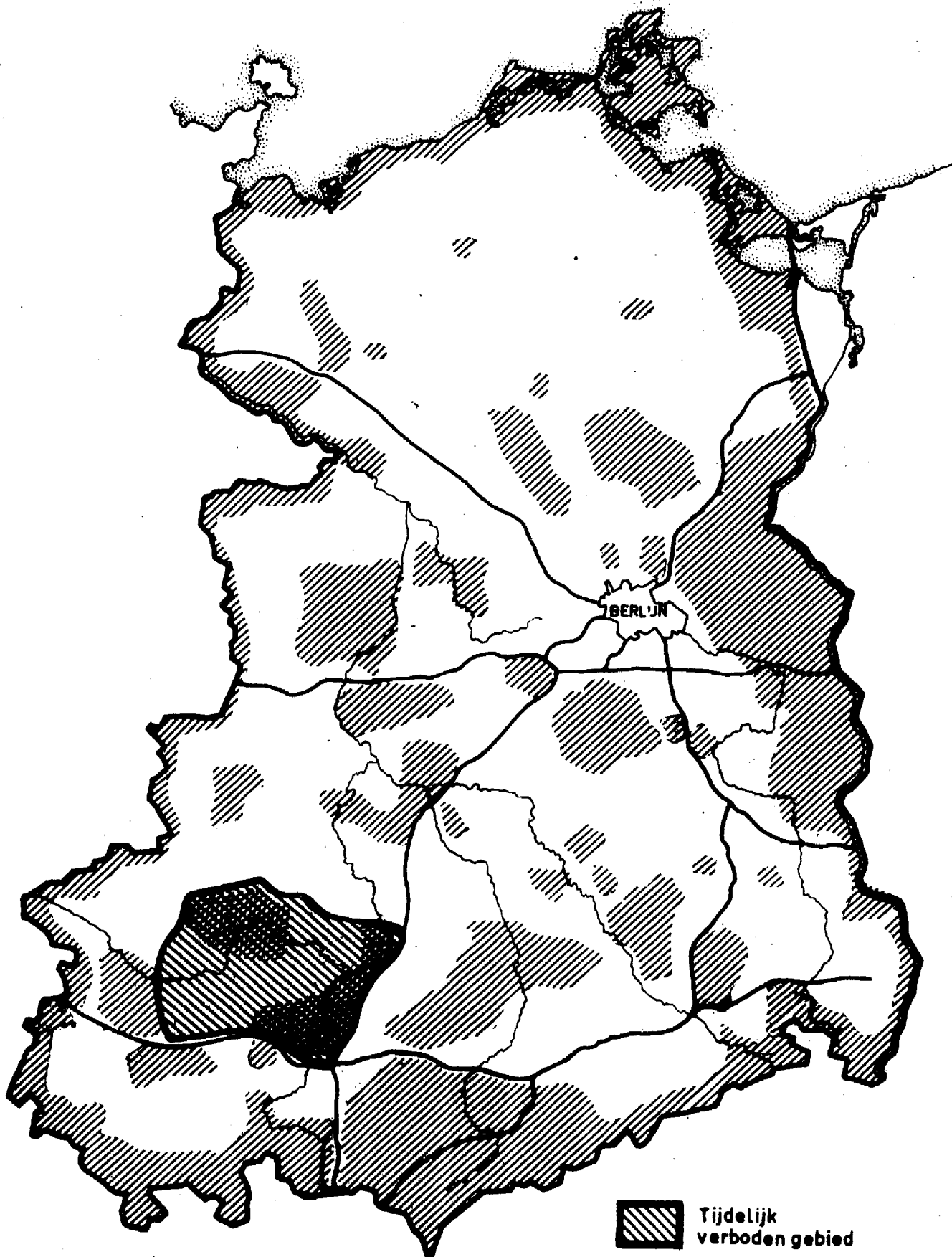
TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr 8/75

(240001 a mei — 012400 a jun)

TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr 9/76

(240001 a mei — 012400 a jun)

 Tijdelijk verboden gebied

 Permanent verboden gebied

De geformeerde eenheden stonden onder leiding van reserve officieren en onderofficieren.

Er werd uitgegaan van vijandelijke luchtlandingen in het Svetina-gebergte, terwijl het hoofdoel van de oefening was deze vijand te isoleren en te vernietigen.

(B-3)

Commentaar: Deze melding is illustratief voor de verscheidenheid aan organisaties die in Joegoslavië in het kader van de Algemene Volks Verdediging, optreedt. De deelname van de middelbare scholieren kan gezien worden als een praktisch deel van het schoolvak "Algemene Volks Verdediging".

Geheim

2. Radar maskering

a. Sovjet-Unie

Zowel bij de Sovjet Marine als bij de Sovjet Luchtmacht wordt tijdens oefeningen op grote schaal gebruik gemaakt van radar maskerende "gemetaliseerde snippers".

Het aantal inzetmiddelen is zeer gevarieerd.

Op het radarscherm wordt een "wolk" gemetaliseerde snippers waargenomen als een groot massief object dat alles in dit gebied afschermt.

Aangenomen mag worden dat deze middelen ook aanwezig zullen zijn bij de landstrijdkrachten in de GSVG, hoewel dit nog niet is aangetoond.

Als meest gebruikte toepassingen worden verondersteld:

- (1) Het onmogelijk maken van lokatiepeilingen middels radar van artillerie-, mortier- of raketopstellingen. Een eerste schot dat gemetaliseerde snippers verstrooit maakt iedere meting onmogelijk.
- (2) Maskeren van vliegtuig naderingen, waardoor ondermeer een "vroegtijdige waarschuwing" onmogelijk wordt gemaakt.
- (3) Bestrijden van doelopsparing en radarvuurleiding.
- (4) Ontregelen van de luchtafweer door de invloed op opsporings- en vuurleidingssystemen. Inzet van heli's is hierbij waarschijnlijk.

3. Locatie

Dienstgeheim

a. Polen

- (1) 6e Detachement VN naar het Midden-Oosten

Op 30 mei 1976 is de nieuwe aflossing van de Poolse speciale eenheid bij de VN naar het Midden-Oosten vertrokken.

Deze eenheid bestond uit militairen van MD Silezië (1 Lr) en stond onder leiding van kolonel Berdychowski.

(Pers)

Opmerking: Zie ook MO 10/75

4. Organisatie**a. GSVG****(1) Indeling T-72**

Sinds jan 74 is de T-72 tank bij GSVG eenheden waargenomen o.a.:

(a) 1/74

In Gera object 241 (Ts 9641) worden drie o/i tanks waargenomen, welke n.a.v. de omschrijving vermoedelijk T-72 tanks zijn.

(F-3)

Commentaar: Eerste waarneming van de T-72 in de GSVG. In genoemd object is een o/i Zelfstandig tankbat/8 Gdelr geleerd. E.e.a. wordt te summier geacht om hieraan een conclusie te verbinden.

(b) 2/74

Volgens de plaatselijke bevolking zouden er nieuwe typen tanks, geen T-62 typen, in de Reusskazerne te Gera, object 241 (TS 9641) zijn ondergebracht.

(F-6)

Commentaar: Vage aanwijzing, maar i.v.m. eerste waarneming een mogelijkheid dat enkele T-72 tanks voor opleidingsdoeleinden worden gebruikt.

(c) 8/75

Te Ludwigslust object 261 (PE 6611) en op het lokaal oefenterrein worden drie o/i tanks waargenomen, welke volgens de omschrijving zeer waarschijnlijk T-72 tanks zouden zijn.

(F-2)**8/75**

In object 241 te Perleberg (PD 9185) worden 14 x T-72 waargenomen.

(B-2)

Commentaar: Te Perleberg en Ludwigslust zijn eenheden 32 Mechdiv en een o/i Zwaar-Tankbataljon/ o/i Zwaar-Tankregiment beide van 2 Gde Lr, geleerd.

Gezien het aantal, 14 x T-72, zou er mogelijk sprake kunnen zijn dat een aanvang is gemaakt met de vervanging van zware tanks bij het o/i zelfstandig Zwaar-Tankregiment/ 2 Gde Lr of met de invoering en vervanging van de T-55/T-62 bij een eenheid van 32 Mechdiv.

(d) 5/76

Gedurende de maanden maart en april worden bij weg- en spoortransporten T-72 tanks waargenomen waarvan de

aantallen varieerden van 2 tot 40 stuks.

(B-2) (R)

Commentaar: Het betreft hier zeer waarschijnlijk een tankbataljon dat volledig met de T-72 is uitgerust. Bij de overige eenheden, gezien de kleine aantallen, gaat het om het vertrouwd maken met en/of opleiding op de T-72.

5/76

Grote tank colonne, ruim 100 stuks, waargenomen te Erfurt (PB 4349), waarbij een onbekend aantal T-72 tanks wordt vastgesteld.

(F-3) (R)

Commentaar: Een subordinatie van de tankcolonne is niet mogelijk. Gezien de plaats van waarneming zou dit er op kunnen duiden dat T-72 tanks worden/zijn ingevoerd bij eenheden van 8 Gde Lr.

5/76

Begin mei worden Oost van Dresden (VS 2552) tijdens rijopleiding en het beoefenen van gevechtsformaties ca 30 x T-72 en eenmaal ca 70 x T-72 tanks waargenomen.

(F-3) (R)

Volgens de plaatselijke bevolking is in vermeld gebied een nieuwe tankdivisie gelegerd, welke over ca. 300 x T-72 tanks beschikt.

(F-4) (R)

Er zijn aanwijzingen dat ca. 100 nieuwe tanks zijn ingevlogen in het ZO deel van de DDR.

(B-3) (R)

Commentaar: Eerste melding van een mogelijk nieuw tankoefengebied Oost van Dresden. De ca. 30 tot 70 oefenende T-72 tanks zijn mogelijk gesubordineerd aan een o/i Tankeenheid van 1 Gde Tklr.

Er zijn overigens geen aanwijzingen omtrent een nieuw gelegeerde tankdivisie in vermeld gebied; ook het grote aantal T-72 tanks (ca. 300) is twijfelachtig.

Dat er tijdens de rotatie periode ook T-72 tanks zijn ingevlogen wordt niet uitgesloten, echter wel zeer kostbaar geacht, daar hiervoor 40 tot 50 transportvliegtuigen dienen te worden ingezet.

Conclusie: Vermoedelijk zijn de waargenomen (kleine) concentraties van de T-72 juist.

Het invliegen van bedoeld type tank met opgeleide bemanning wordt in het kader van de troepenrotatie niet onmogelijk geacht.

Enkele tankeenheden van de GSVG worden nu kennelijk vertrouwd gemaakt met/

opgeleid op de nieuwe middelbare tank
Overigens zijn bij eenheden in de
Sovjet-Unie in de militaire districten
Baltische Landen, Witrusland, Moskou
en Kiev tenminste 1.000 T-72 tanks in-
gedeeld.
Deze waarnemingen vonden plaats in de
periode april 1975 - februari 1976.

Geheim

(2) Mogelijke uitbreiding bij de SA-4 Brigade

(a) Een nieuwe SA-4 opstelling werd waargenomen te
Alperstedt (PB 4462).

Het volgende materieel werd vastgesteld:

- 27-2-76

een PAT HAND en een LONG TRACK radar, mogelijk
3 x SA-4 TEL's, een SA-4 bevoorradingsvoertuig moge-
lijk een MERCURY GRASS en een o/i antenne, een vracht-
auto met stalen opbouw en twee brandstof bevoorradings-
voertuigen.

- 2-3-76

In en nabij de opstelling een PAT HAND en een LONG
TRACK radar, een SA-4 TEL, twee SA-4 bevoorradingsvoer-
tuigen, twee SA-4 raketten, twee MERCURY GRASS antennes
en een URAL-375 en Sovjet militairen.

(B-2) (R)

Commentaar: Tot januari '74 was op deze lokatie een o/i
EW cie opgesteld, gesubordineerd aan het o/i
EW bataljon/8 Gde Lr.

Mogelijk heeft deze nieuwe opstelling te ma-
ken met de uitbreiding van een vierde SA-4
Afdeling bij de o/i SA-4 brigade/8 Gde Lr,
aangezien een LONG TRACK radar doorgaans in-
of nabij de Afdelings commandopost wordt op-
gesteld.

Indien het bovenstaande t.z.t. wordt bevestigd
heeft er een aanzienlijke uitbreiding van de
luchtverdedigings capaciteit plaatsgevonden
bij 8 Gde Lr. Een dergelijke uitbreiding
wordt ook verwacht bij de overige SA-4
brigades.

Geheim

b. SGV

(a) Mogelijke aanwezigheid van gemechaniseerde artillerie.

Op 9 mei 1976 werd in de omgeving van Sulecin (WU 1505) een
Sovjet BMP waargenomen, waarop zich geen 73 mm kanon doch
een 7,62 mm mitrailleur bevond. (B-2)

In hetzelfde gebied werd een gemodificeerde BMP versie, be-
stemd voor waarneming of gevechtsveldbewaking waargenomen.
Een van de vijf zich op het voertuig bevindende Sovjet mili-
tairen droeg het artillerie-embleem op de linker mouw van
zijn gevechtspak.

(F-3)

Commentaar: Deze beide waarnemingen hebben waarschijnlijk betrekking op hetzelfde voertuig.
De gemodificeerde BMP wordt aangetroffen bij de artillerie-eenheden met gemechaniseerde vuurmonden.
Dit zou mogelijk een eerste aanwijzing zijn voor de aanwezigheid van gemechaniseerde artillerie bij de SGV.

Geheim

c. NVA(1) Uitbreiding divisie-artillerie

Recente gegevens bevestigen dat de Afdeling meervoudige raketwerpers behorende tot de divisie-artillerie van 8 Mechdiv, is uitgerust met 18 x RM-70 (BM-21 op TATRA-813).
Elke batterij heeft zes stukken RM-70 en 18 x URAL-375 vrachtauto's met twee-assige aanhangwagens. Deze achttien vrachtauto's met aanhangwagens staan met munitie beladen in het divisie munitie depot of in de omgeving van de raketwerperafdeling; op zowel de vrachtauto als de aanhangwagen bevindt zich een salvo à 40 raketten.
Dit betekent dat de afdeling 5760 raketten (daar op de RM-70 zelf ook nog 2 salvo's à 40 raketten worden meegevoerd) of te wel 144 salvo's à 40 raketten direct ter beschikking heeft.
Per raketwerperbatterij zijn dat achtenveertig salvo's.
De raketwerperafdeling van zowel 1 Mechdiv als 9 Tankdiv zijn overeenkomstig uitgerust.
Mogelijk worden de 6 x BM-21 op URAL-375 aangehouden als oefenbatterij. De personeelssterkte zou totaal 175 man bedragen t.w. 19 officieren en 156 minderen.
Een dergelijke organisatie van de raketwerperafdeling bij 4, 11 Mech- en 7 Tankdiv is mogelijk, doch (nog) niet bevestigd.

(B-2) (R)

Commentaar: Bovenstaande is een aanvulling op het gestelde in MO 2/76.
De Sovjet raketwerperafdeling beschikt over 18 x BM-21 (op URAL-375) en 27 x URAL-375/377 vrachtauto met ieder een twee-assige aanhangwagen. Op de BM-21 bevindt zich, in tegenstelling tot de RM-70, slechts één salvo à 40 raketten; tezamen met de geladen voertuigen beschikt de Sovjet afdeling over 72 salvo's à 40 raketten. De NVA afdeling beschikt dus over het dubbele aantal salvo's.
Het herladen van de RM-70 gaat aanzienlijk sneller dan de BM-21 op URAL-375. Theoretisch kan een raketwerper afdeling, uitgerust met de RM-70, 1440 raketten afvuren binnen twee minuten.
Bij de bovenvermelde personeelssterkte, t.w. 19 officieren en 156 minderen, zijn o.a. 72 chauffeurs niet vermeld.
Hierdoor wordt de totaalsterkte minimaal 19 officieren en 228 minderen.

5. Materieela. Warschaupakt Electronisch Materieel(1) Algemeen

Daar het belang van de elektronische oorlogsvoering (eov) door de Warschaupakt lidstaten en met name door de Sovjet-Unie

terdege wordt onderkend, mag worden aangenomen dat de nu in gebruik zijnde middelen voor wat betreft het technologisch peil gelijkwaardig/nagenoeg gelijkwaardig zijn aan hetgeen het Westen op dit gebied tot haar beschikking heeft. De volgende apparatuur is o.m. in gebruik:

(2) SPB-7 "TUB BRICK"

De TUB BRICK is naar alle waarschijnlijkheid een systeem dat als primaire taak heeft het storen cq misleiden van vijandelijke bom- en navigatie radarapparatuur. Daarnaast kan de SPB-7, zoals de Sovjet benaming luidt, ook ingezet worden tegen die vijandelijke apparatuur welke in gebruik is bij grondstrijdkrachten en werkt in de I-band (8-10 GHz).

De TUB BRICK bestaat uit 2 twee-assige aanhangwagens met een gesloten opbouw die rechthoekig van vorm is. Als trekkend voertuig wordt tegenwoordig veelal waargenomen de URAL-375. Een generator zou in deze vrachtauto worden meegevoerd. In één van de twee aanhangwagens bevindt zich de zenderenheid. De ander herbergt de ontvanger- en bedieningseenheden. De antennereflektoren bevinden zich onder een cirkelvormig radome. Deze drie reflektoren zitten naast elkaar gemonteerd en beschikken elk over een golfpijp. De mogelijkheid is aanwezig om de bundel voor wat de elevatie betreft te wijzigen van + 6° tot + 26°. Daarbij wordt slechts de positie van de reflektoren ten opzichte van de golfpijpen veranderd.

Aangenomen moet worden dat de TUB BRICK, die uit het begin van de zestiger jaren stamt, in de toekomst vervangen zal gaan worden of aangevuld zal worden. Dit laatste wordt aannemelijk door waarnemingen welke onlangs werden gedaan. Zij wijzen in de richting van een opvolging/aanvulling door een eveneens twee-assige aanhangwagen met gesloten opbouw. Boven op deze opbouw is ook een cirkelvormig radome aanwezig, echter met een kleinere diameter dan die van de TUB BRICK.

(3) R-330, R-330A VHF/FM stoorzender

Deze samengestelde radio ontvang/zendapparatuur heeft tot taak het storen van frequentie gemoduleerde verbindingapparatuur met een frequentiebereik van 20 - 60 MHz. De R-330(A) bestaat uit de R-312 ontvanger, de R-330 stoorzender en de R-318 spectrum analysator. De gehele apparatuur bevindt zich in een ZIL-157 vrachtauto met een gesloten opbouw. Door middel van een in het voertuig aanwezige generator wordt 220 - 230 volt (50 Hz) stroom verkregen.

De R-312 ontvanger heeft een bandbreedte van 15-60 MHz. Deze is onderverdeeld in:

band 1	15.0 - 19.4 MHz
band 2	19.4 - 25.4 MHz
band 3	25.4 - 33.8 MHz
band 4	33.8 - 44.8 MHz
band 5	44.8 - 60.0 MHz

Het is met deze R-312 ontvanger mogelijk om zowel AM als FM gemoduleerde signalen (telefonie) als morsetelegrafie met ongemoduleerde draaggolf (CW) en morsetelegrafie met

amplitude gemoduleerde draaggolf (MCW) te ontvangen.

De R-318 spectrum analysator is in staat de "operator" een door hem verkozen gedeelte van het frequentiespectrum te tonen met daarbij het te storen signaal en het opgewekte stoor-signaal.

De R-330(A) zendapparatuur heeft een frequentie bereik van 20 - 60 MHz. Dit is onderverdeeld in drie banden. Door middel van een speciale schakeling is het mogelijk dat er gelijktijdig één, vijf of vijftien kanalen worden gestoord.

Bij deze stoorzendercombinatie wordt voor stationaire doeleinden een halve ruit-antenne gebruikt. Deze wordt opgericht via een mast die aan de rechter-voorzijde van de gesloten opbouw kan worden bevestigd.

Als voedingslijn is er een coaxiale kabel (100 ohm) ter beschikking.

Tevens is er voor zowel stationaire als mobiele doeleinden een combinatie van drie staafantennes aanwezig. Elk van deze staafantennes bestaat uit drie afzonderlijke secties.

De staafantenne-combinatie bevindt zich midden op het dak van de gesloten opbouw.

Bij het geplaatst zijn van de antennes is duidelijk waarneembaar dat deze in het verticale vlak onder een hoek van 30° zijn geplaatst, terwijl zij in het horizontale vlak elk 120° uit elkaar zijn gemonteerd.

(4) Nieuw Sovjet interceptie systeem (?)

Onlangs werden in Oost-Duitsland waarnemingen gedaan die er op zouden kunnen wijzen dat de Sovjet-Unie, in aanvulling op de reeds bestaande apparatuur, nieuwe apparatuur in gebruik heeft genomen met als meest waarschijnlijke taak het intercepteren van vijandelijke verbindingen.

Dit systeem zou bestaan uit vier URAL-375 vrachtauto's met gesloten opbouw.

Het meest opvallende was, dat één van deze vier URAL-375 voertuigen op de gesloten opbouw, een in transportstand geplaatste voorziening had.

De indruk werd gewekt dat deze voorziening bestond uit een soort mast van circa twee meter lengte met daaraan twee parabolische reflektoren, waarvan er één een ronde vorm had.

De benaming van dit systeem zou "RPS-6" luiden.

inconfidentieel

b. Warschaupakt Overgangsmiddelen

(1) Algemeen

De WP strijdkrachten beschikken over een ruime sortering overgangsmiddelen, welke kwalitatief en kwantitatief de gebruiker in staat stelt om snel een grote strijdmacht met al zijn middelen over elke in West-Europa aanwezige waterhindernis te zetten, zonder de aanvalssnelheid noemenswaardig te vertragen. Kleine waterhindernissen en tankgrachten met een breedte tot ± 20 m kunnen worden overschreden met de volgende middelen (zie voor afbeeldingen Zakboek Warschaupakt materieel en Zakboek Geniematerieel in gebruik bij de Warschaupakt strijdkrachten):

(2) Aanvalsbruggen

(a) Aanvalsbrug op wielonderstel KMM (Sovjet-Unie)

dragend voertuig	ZIL-157
lengte overspanning	7 m
breedte brugdek	verstelbaar van 2.90 tot 3.20 m
draagvermogen	15 ton

Bij een bredere hindernis kunnen max. 5 brugsecties worden samengevoegd, waardoor een hindernis tot ca. 35 m kan worden overbrugd. Legtijd per sectie is $\pm$ 10 min. Voor een overspanning van ca. 35 m is, afhankelijk van de omstandigheden, 60 tot 80 min. nodig.

(b) Aanvalsbrug op wielonderstel TMM (Sovjet-Unie)

dragend voertuig	KrAZ-214 of KrAZ-255B
lengte overspanning	10.5 m
breedte brugdek	3.80 m
draagvermogen	60 ton

Bij een bredere hindernis kunnen max. 4 brugsecties worden samengevoegd, waardoor een hindernis tot ca. 40 m kan worden overbrugd. Legtijd per sectie is $\pm$ 10 min. Voor een overspanning van ca. 40 m is, afhankelijk van de omstandigheden 45 tot 80 min. nodig.

(c) Aanvalsbrug op wielonderstel SMT (Polen)

dragend voertuig	STAR-660
lengte overspanning	11 m
breedte brugdek	3.30 m
draagvermogen	40 ton

De buizenconstructie van de SMT maakt hem eenvoudig herkenbaar t.o.v. de Sovjet modellen. M.b.v. losse tussenstukken kunnen max. 4 brugsecties worden samengevoegd waardoor een hindernis tot ca. 36.5 m kan worden overbrugd. In tegenstelling tot de Sovjet modellen hebben de SMT brugsecties geen verstelbare peilers. De losse tussenstukken hebben die wel. SMT brugsecties worden ook wel vervoerd op een éénassige aanhanger.

(d) Aanvalsbrug op wielonderstel AM-50 (Tsjechoslowakije)

dragend voertuig	TATRA-813
lengte overspanning	$\pm$ 13.5 m
draagvermogen	50 à 60 ton

Hoewel de AM-50 veel overeenkomst vertoont met de TMM, zijn er enkele opmerkelijke verbeteringen w.o. de lengte per brugsectie en hydraulische peilers, welke tot een diepte van $\pm$ 4 m kunnen gaan. Vier brugsecties aaneengesloten kunnen $\pm$ 50 m overspannen.

(e) Aanvalsbrug op rupsonderstel MTU (Sovjet-Unie)

dragend voertuig	T-54 onderstel
lengte brugdek	12.3 m
breedte brugdek	3.27 m
draagvermogen	50 ton
leg/bouwtijd	$\pm$ 2 min.

(f) Aanvalsbrug op rupsonderstel MTU-20 (Sovjet-Unie)

dragend voertuig	T-54/55 onderstel
lengte overspanning	18 m
totaal lengte brugdek	20 m
breedte brugdek	3.32 m
draagvermogen	60 ton
leg/bouwtijd	5 min

(g) Aanvalsbrug op rupsonderstel MT-55 (Tsjechoslowakije)

dragend voertuig	T-55 onderstel
lengte overspanning	± 17 m
totaal lengte brugdek	18 m
breedte brugdek	3.34 m
draagvermogen	50 ton
leg/bouwtijd	2 à 3 min.

Ook de Sovjet strijdkrachten hebben de MT-55 in hun organisatie opgenomen als aanvulling op de MTU en de MTU-20.

(h) Aanvalsbrug op rupsonderstel (BLG-60 (Oost-Duitsland))

dragend voertuig	T-55 onderstel
lengte overspanning	20 m
totaal lengte brugdek	21.6 m
breedte brugdek	3.20 m
draagvermogen	50 ton
leg/bouwtijd	± 3 min.

Hoewel de BLG-60 (Brücke Läge Gerät) veel overeenkomst vertoont met de MT-55 zijn er enkele kleine verschillen w.o. het gladde, geplastificeerde brugdek en de geheel gladde zijkanten van de BLG-60. De BLG-60 is gebouwd in samenwerking met de Polen en komt voor in de organisatie van de Oostduitse en Poolse strijdkrachten.

(3) Amfibische transportmiddelen(a) Het GSP vlot (Sovjet-Unie)

dragend voertuig (tvs deel van het vlot)	gemodificeerde K-61
draagvermogen	50 ton
snelheid te water	± 10 km/u.

Twee GSP vlotheften worden in het water samengevoegd, waarna d.m.v. een hydraulische installatie de op de dragende voertuigen liggende vlotdelen worden omgeklapt en te water gelaten. Aan weerszijden bevinden zich opklapbare op- cq afritten. De oevers mogen t.o.v. de waterlijn niet hoger liggen dan 0.5 m en de waterdiepte langs de oevers mag niet dieper zijn dan 1.2 m, aangezien anders het vlot zou kunnen worden beschadigd. Bij latere modellen zijn de vlotten gevuld met schuim-plastic om bij treffers de mogelijkheid van onmiddellijk zinken zoveel mogelijk te verminderen.

(b) Amfibisch rupsvoertuig K-61 (Sovjet-Unie)

draagvermogen	5.000 kg of 30 personen
snelheid te water	± 10 km/u
voortstuwing te water	d.m.v. twee schroeven.

(c) Amfibisch rupsvoertuig PTS-M (Sovjet-Unie)

draagvermogen	10.000 kg of ± 50 personen
snelheid te water	15 km/u
voortstuwing	d.m.v. twee schroeven.

De PTS-M kan o.a. een vrachtauto van het type URAL-375 vervoeren of b.v. een 122 mm kn/hw D-30. Door de PTS-M kan eveneens een amfibische trailer worden meegevoerd van het type PKP, met een draagvermogen van $\pm$ 5.5 ton. Deze amfibische trailer kan bijv. een 122 mm hw M-30 vervoeren.

(4) Pontonbruggen

(a) Pontonburg PMP (Sovjet-Unie)

dragend voertuig	KrAZ-214 of KrAZ-255B
lengte ponton	6.71 m
breedte brugdek	6.40 m
draagvermogen (brug cpl)	60 ton

Hoewel e.e.a. sterk afhankelijk is van de tactische en de terreinsituatie ter plaatse, is het onder optimale omstandigheden mogelijk om een brug van 120 m te leggen in $\pm$ 30 min. Een stroomsnelheid tot 2 m/sec is toegestaan. Het is ook mogelijk om uit meerdere brugsecties vloten samen te stellen, die dan m.b.v. BMK duwbotten een veerdienst onderhouden.

De Tsjechische uitvoering van de BMP wordt PMS genoemd en verschilt uiterlijk niet van de PMP. De PMS wordt vervoerd op de TATRA-813 of de TATRA-138.

(b) Pontonbrug PP-64 (Polen)

dragend voertuig	STAR-660
lengte ponton	3.40 m
breedte brugdek	4.50 m
draagvermogen (brug cpl)	40 ton

V.w.b. de bouwtijd gelden nagenoeg dezelfde gegevens als voor de PMP. Een groot voordeel van de PP-64 t.o.v. de PMP is dat de PP-64 brugsecties ook zijdelings tegen elkaar gelegd kunnen worden, waardoor twee rijbanen ontstaan en het draagvermogen wordt verdubbeld. Een verschil t.o.v. de PMP is dat de PP-64 brugdelen reeds op het transportvoertuig in horizontale stand worden gebracht en daarna te water gelaten.

Opm.: Enkele andere typen van voornoemd materieel zijn in dit overzicht niet genoemd. Hiermee wordt niet gesuggereerd dat deze niet meer in de organisatie van de Warschaupakt strijdkrachten voorkomen, doch omwille van de overzichtelijkheid is de opsomming beperkt tot het modernste op het gebied van overgangsmaterieel. Behalve deze ruime sortering aan overgangsmiddelen kan nog worden gesteld dat vrijwel alle soorten gepantserde personeelsvoertuigen amfibisch zijn en dat de middelbare tanks, na geringe voorbereiding kunnen diepwaden tot een diepte van ruim 5 meter.

6. Chauffeursopleiding

a. Sovjet-Unie

Een artikel in het Sovjet militaire blad "Til i snabzjennije" geeft enig inzicht omtrent de chauffeurs-opleiding. Waarschijnlijk gaat het hier om een rij-opleiding in één van de militaire districten van de USSR.

De auteur, ir. kol. Popov, stelt, dat de chauffeur na zijn opleiding bekend moet zijn met:

- de technische eigenschappen en beladingsbijzonderheden van zijn voertuig;
- de voorbereidingen voor een verplaatsing over de weg;
- de verkeersregels en uitzonderingen hierop m.b.t. kolonne rijden;
- basisregels om met militaire voertuigen om te gaan;
- de manier waarop hij zijn voertuig onder moeilijke omstandigheden moet besturen;
- het eerste echelons onderhoud en kleine reparaties welke zelf moeten worden verricht.

De chauffeurs-opleiding wordt gewoonlijk binnen een regiment of garnizoen geregeld. De soldaten moeten een serie testen afleggen en worden aan de hand van de resultaten in opleidingsgroepen ingedeeld. Bij een regiment wordt gebruik gemaakt van 2-3 typen voertuigen; bij een zelfstandig bataljon van slechts 1 of 2. De voertuigen zijn voornamelijk van het nieuwste type. Moeten er chauffeurs opgeleid worden op voertuigtypen die niet voorhanden zijn, dan worden personeel en/of voertuigen uitgewisseld met een andere eenheid.

Tijdens praktische oefeningen wordt o.a. aandacht besteed aan:

- het laden der voertuigen;
- het starten bij lage temperaturen;
- het verplaatsen van voertuigen naar verzamelgebieden;
- het optreden als chauffeur van een trekkend voertuig.

Gedurende zo'n oefening rijden de cursisten bovendien minstens 10 uur achtereen. Bij zowel de praktische als de theoretische lessen wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van visuele hulpmiddelen, controle panelen en simulatoren.

Indien een eenheid beschikt over een voertuigpool, wordt 50% van de opleidingstijd hier doorgebracht voor het opdoen van praktijkervaring, waarbij de dagelijkse transportdiensten en routine opdrachten met oudere voertuigen worden verricht.

De rij-opleiding duurt tenminste 2 maanden en eindigt met een zogenaamde "grote verplaatsing". Soms wordt er na afloop van de cursus nog eens 3-4 weken extra instructie gegeven. Deze lessen moeten gevolgd worden door hen die de voorbereidende testen voor de "grote verplaatsing" niet met gunstig resultaat hebben afgelegd, alswel door degenen die tijdens de "grote verplaatsing" geestelijk en lichamelijk niet bleken te zijn opgewassen tegen de spanningen veroorzaakt door zwaar terrein en slecht weer. Na deze extra instructie moeten de leerlingen alsnog aan een "grote verplaatsing" deelnemen.

Kol. Popov heeft kritiek op die eenheden, die hun opleiding beginnen, voordat de cursisten naar opgedane ervaring geselecteerd zijn. Daarnaast stipt hij het probleem aan van de moeilijkheden die zich voordoen met recruten die de Russische taal niet machtig zijn. De auteur geeft als oplossing hiervoor de "doe-mij-na" methode aan. Tevens dienen deze recruten binnen hun eenheid onderricht in het Russisch te krijgen.

De meeste tank- en apc chauffeurs gaan pas naar de GSVG als zij hun opleiding in de USSR voltooid hebben. Het blijkt echter dat zij bij de parate eenheden nog enige bijscholing nodig hebben. Rij-opleidingsactiviteiten die geregeld gerapporteerd worden bij GSVG eenheden, zijn dan ook een aanwijzing dat een eenheid zich in het eerste stadium van een nieuwe opleidingscyclus bevindt. Daar tot nu toe onvoldoende bekend is hoe de nieuw aangekomen dienstplichtigen over de eenheden verdeeld worden, verdient dit onderwerp zeker enige aandacht.

7. Logistiek

nfdentieel

a. Warschaupakt(1) Onderhoud wiel/rupsvoertuigen(a) Algemeen

De richtlijnen, die in de Sovjet strijdkrachten gegeven zijn t.a.v. het onderhoud, zijn door de strijdkrachten van de NSWP-landen overgenomen, zodat het hierna gestelde voor het gehele Warschaupakt van toepassing is. De laatste jaren is er een tendens, om het onderhoud te verbeteren, zodat het nu tot de uitzonderingen behoort, dat uitgevallen voertuigen langs de kant van de wegen staan. Enige jaren geleden was dit een normaal verschijnsel. De verbeteringen bij het onderhoud werden en worden verkregen door het aantrekken van meer en beter opgeleide monteurs, meer en handiger onderhoudsuitrustingen, verbeterde onderhoudssystemen en een gewijzigd beleid t.a.v. het reservedelenbestand.

(b) Chauffeur/bemanningsleden

De chauffeur van een wiel/rupsvoertuig is verplicht zijn voertuig in optimale conditie te houden. Dit wordt in de eenheid gestimuleerd door de chauffeur, wiens voertuig het best onderhouden is, te belonen en als voorbeeld te stellen. Het is echter ook zo, dat chauffeurs, die eenmaal beloond zijn, niet schromen deze beloning te continueren door andere voertuigen te kanibaliseren.

De chauffeur is verplicht zijn voertuig vóór aanvang, tijdens en na het gebruik te onderhouden (controles). De overige bemanningsleden onderhouden tegelijkertijd de bewapening en de elektronische apparatuur. Twee maal per week moet het voertuig worden doorgesmeerd. Kleine gebreken, die tijdens het onderhoud worden geconstateerd door de chauffeur, worden door hem hersteld; hij heeft hiervoor een opleiding gehad. Gebreken, die niet door de chauffeur te herstellen zijn moeten direct worden gerapporteerd aan de onderhoudsgroep van het bataljon.

Het onderhoud aan de voertuigen, dat wordt uitgevoerd door de chauffeur, wordt middels geprogrammeerde inspecties en onverwachte inspecties gecontroleerd. Tijdens de rit kan het voorkomen, dat door wegininspectieteams een steekproef wordt gehouden op het door de chauffeur uitgevoerde onderhoud.

(B-2) (R)

heim

Commentaar: Door bezuinigingsmaatregelen enerzijds en door maatregelen om het materieel een hoge inzetbaarheid te laten behouden (opslag van het materieel van 65%-85%) anderzijds, is de ervaring van de chauffeurs, na hun rij-opleiding minimaal te noemen. In de praktijk wordt het onderhouden van de rijvaardigheid beoefend op link-trainers. De ervaring op het gebied van het onderhoud

wordt sedert vorig jaar vergroot, door de opgeslagen voertuigen regelmatig te depre-serveren.

Zij worden dan aan een "technische controle met preventief herstel" onderworpen. De chauffeur wordt hierbij ingeschakeld.

Aangezien deze maatregelen eerst vorig jaar zijn ingevoerd, is het twijfelachtig of de "ervaring", die de chauffeur op deze wijze opdoet, voldoende zal zijn om onder gevechtsomstandigheden zijn voertuig naar behoren te onderhouden en inzetbaar te houden. Er is echter in toenemende mate verbetering te constateren. Bij de NVA zijn deze maatregelen uitsluitend voor tanks ingevoerd.

confidentieel

(c) Onderdeelonderhoud

- Technische onderhoudsinspectie nr 1:

Deze inspectie wordt aan wielvoertuigen iedere 1500 km, aan rupsvoertuigen iedere 500 km uitgevoerd, en wel door de chauffeurs van de voertuigen met assistentie van de bataljonsonderhoudsgroep. Deze inspectie moet binnen 6-8 uren voltooid zijn.

De volgende punten komen bij deze inspectie aan de orde:
wielvoertuigen: het elektrische systeem, het motorische gedeelte, oliepeil en smeerpunten, wiellagers, chassis en banden;

rupsvoertuigen: olie verversen, doorsmeren, bouten aandraaien en gebleken gebreken rapporteren.

- Technische onderhoudsinspectie nr 2:

Iedere 6000 km wordt aan wielvoertuigen, iedere 1000 km wordt aan rupsvoertuigen de technische onderhoudsinspectie nr 2 uitgevoerd. Deze inspectie wordt uitgevoerd door de chauffeurs met de monteurs van de herstelcompagnie van het regiment, en mag 8 - 10 uren in beslag nemen. Hieronder vallen: het schoonmaken of vervangen van luchtfilters, compressietest en accucontrole. Tevens alle punten van de technische onderhoudsinspectie nr 1.

- Op hoger niveau (divisie, leger, "front") is het onderhoud meer gericht op herstel en revisie. De uitvoering berust bij het personeel van het divisieherstelbataljon met assistentie van leger- en "front"-onderhoudspersoneel. Deze inspecties worden uitgevoerd na 25000 km, 45000 km, 7000 km en tussen de 85000 km en 95000 km en indien noodzakelijk. Dit geldt voor wielvoertuigen. Voor rupsvoertuigen is dit onbekend. (B-2) (G) (R)

- In Militärtechnik van november 1975 wordt gesproken over de invoering van "Technische Controle met preventief herstel".

Bij de NVA eenheden zijn in navolging van de overige WP-landen - bij het begin van het opleidingsjaar 1975/1976 bedoelde onderhoudsmaatregelen ingevoerd. Reden hiervoor was de gebleken gebreken aan voertuigen, die gedeprimeerd waren. Het herstelpercentage ten opzichte van de voertuigen, die regelmatig onderhouden waren

lag beduidend hoger.

Deze onderhoudsmaatregel houdt het midden tussen onderhoud en herstel en is op dit moment alleen voor tanks ingevoerd.

Iedere twee jaar wordt elk voertuig aan een beperkte "technische controle met preventief herstel" onderworpen. Iedere vier jaar vindt een uitgebreide "technische controle met preventief herstel" plaats. De maatregelen, die genomen worden, zijn (in volgorde):

- * depreserveren en ontladen (voertuigen zijn in gepreserveerde toestand beladen met de mobiele voorraden);
- technische controle van het voertuig met alle beschikbare testapparatuur;
- technische onderhoudsinspectie nr 2;
- * preventieve herstelwerkzaamheden (verwisselen van de rubberverbindingen aan de buitenkant van het voertuig - tweejaarlijks; alle overige rubberverbindingen - vierjaarlijks. Verder het verwisselen van onderdelen in het motorcompartiment, aan de aandrijving, aan het loopwerk, aan de radio-apparatuur, aan de bewapening. Ook de elektrische bedrading en de optiek worden in de preventieve herstelwerkzaamheden meegenomen);
- * proefrit van 15 - 25 km;
- * laatste controle;
- * overdracht van het voertuig aan een commissie o.l.v. de plaatsvervangend bataljonscommandant voor technische zaken;
- beladen en preserveren.

Opm.: Deze maatregelen gelden zowel voor rups, als voor wielvoertuigen.

De wielvoertuigen staan in gepreserveerde toestand op blokken.

Commentaar: Snelheid en mobiliteit staan voorop bij het optreden van Warschaupakt strijdkrachten. Dit houdt in, dat de mobiliteit bij het onderhoud een centrale rol speelt. De voertuigen moeten op een zo laag mogelijk niveau zo snel mogelijk weer inzetbaar kunnen worden gemaakt. Teneinde de mobiliteit zo hoog mogelijk te houden zijn de onderhoudsgroepen (compagnie, bataljon) zo klein mogelijk gehouden. Een nadeel, hieraan verbonden, is de zeer snelle afhankelijkheid van de hogere niveaus, omdat én mankracht én uitrusting ontbreekt om de noodzakelijke onderhoudshandelingen te kunnen verrichten. De invoering van de "Technische Controle met preventief herstel" is bij de NVA voorlopig alleen bij tanks ingevoerd, omdat deze nieuwe maatregel zeer hoge kosten met zich meebrengt. Er zijn aanwijzingen, dat ook voor alle overige typen voertuigen deze maatregel

ingevoerd zal worden.

De voordelen, die deze nieuwe maatregel ten gevolge heeft, zijn:

- vergroting van de ervaring van chauffeurs en monteurs;
- optimaal gebruik (ervaring) van alle test-apparatuur;
- kwaliteitsverbetering van de voertuigen, maar ook van de herstelwerkzaamheden in de herstelwerkplaatsen.

confidentieel

(2) Herstel wiel/rupsvoertuigen

(a) Algemeen

Het herstel is nauw verwant aan het onderhoud. De herstelcapaciteit is dezelfde, die nodig is voor het onderhoud. Een aparte beschouwing over dit onderwerp is op zijn plaats, omdat een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen onderhoudsbeurten en herstel mogelijkheden.

Bij het herstel speelt de chauffeur weer een centrale rol, omdat van hem verwacht wordt, dat hij kleine gebreken aan zijn voertuig zelf verhelpt. Indien een chauffeur niet in staat is de reparatie zelf te verrichten, wordt de hulp van de bataljonsonderhoudsgroep ingeroepen, die herstelwerkzaamheden, die korter dan twee uren duren mag verrichten. Herstelwerkzaamheden, die langer duren, worden, nadat het voertuig is afgevoerd, door de regimentsherstelcompagnie uitgevoerd.

(b) Licht herstel

Licht herstel wordt beperkt tot het vervangen van kleine voertuigcomponenten. De werktijden moge het gemiddelde van dertig manuren voor de diverse typen wielvoertuigen en vijfenzeventig manuren voor rupsvoertuigen niet te boven gaan.

Dit herstel wordt uitgevoerd door de herstelcompagnie van het regiment, eventueel gesteund door een mobiele hersteleenheid van de divisie.

(c) Middelbaar herstel

Middelbaar herstel houdt in, het vervangen van meerdere onderdelen van voertuigen, die een werktijd van gemiddeld zeshonderd manuren voor de diverse typen wielvoertuigen en duizend manuren voor rupsvoertuigen niet te boven gaat.

Dit herstel wordt uitgevoerd door het herstelbataljon van de divisie, gesteund door mobiele hersteleenheden van het leger, óf door mobiele hersteleenheden van het "front".

(d) Zwaar herstel

Zwaar herstel houdt in de eerste plaats in, die herstelwerkzaamheden, die de toegestane werktijd van het middelbaar herstel te boven gaan. In de tweede plaats de revisie van de voertuigen. Na duizend draaiuren wordt ieder rupsvoertuig gerevideerd; na negentigduizend km (benzinemotoren) of honderddertigduizend km (dieselmotoren) wordt ieder wielvoertuig voorzien van een

ruilmotor. Dit herstel kan plaatsvinden op legerniveau, doch vindt meestal plaats op "frontniveau" of in statische werkplaatsen (fabrieken).

(B-2) (R) (G)

Geheim

Commentaar: In de "Sovjet Verzorgingshandleiding" (G-2 publicatie uit 1964) wordt geen onderscheid gemaakt in het onderhoud en herstel zoals hierboven beschreven. Recente publicaties geven echter deze indeling weer. Het herstel in oorlogstijd wordt nadelig beïnvloed doordat óók van de herstelvoertuigen 65%-85% opgeslagen staat in vreedstijd. De ervaring, die door de monteurs moet worden opgedaan op deze voertuigen is vermoedelijk onvoldoende om een snelle inzetbaarheid van de voertuigen te bewerkstelligen.

In vreedstijd echter worden de voertuigen hersteld in statische werkplaatsen. Het personeel van deze werkplaatsen bestaat uit militairen, alsook uit burgermonteurs. Slechts bij grote oefeningen wordt gebruik gemaakt van de herstelvoertuigen, die voor dit doel gedeprimeerd worden.

Confidentieel

(3) Reservedelen

(a) Algemeen

Het verkrijgen van reservedelen in vreedstijd is gebonden aan standaardaanvraagprocedures. De aanvragen worden gehonoreerd, indien bij de hogere eenheid de gevraagde reservedelen aanwezig zijn. Het voorraadniveau wordt eveneens door routineaanvragen gehandhaafd.

Bij de eenheden zijn voor voorhanden zijnde herstelwerkzaamheden standaard herstellepakketten aanwezig.

(b) "20-eenheden" herstellepakket

Dit type herstellepakket bestaat uit onderdelen, voldoende om twintig afzonderlijke reparaties te kunnen verrichten voor de technische onderhoudsinspectie nr 1.

(c) (Onbenoemd) herstellepakket

Dit type bestaat uit onderdelen om de technische onderhoudsinspectie nr 2 uit te voeren.

(d) "L-5" herstellepakket

Dit herstellepakket is geschikt om vijf routinereparaties uit te voeren op één bepaald type voertuig.

(B-2) (R) (G)

Geheim

Commentaar: De standaardherstellepakketten - bij de troep aanwezig, - zijn bestemd voor oorlogstijd, derhalve gepreprimeerd opgeslagen. De voorziening met reservedelen levert grote problemen op:

- de aanvoer van reservedelen geschiedt zeer onregelmatig, door de (te) lange aanvoerlijnen;
- het reservedelenpakket wordt steeds gevarieerder door de invoering van nieuwe typen voertuigen boven de reeds bestaande typen;
- herstellmogelijkheden zijn afhankelijk van de aangevoerde reservedelen, omdat de standaardherstelpakketten niet mogen worden gebruikt.

b. Sovjet-Unie

(1) Munitieverbruik tijdens opleiding

wapen	schutter	eenheid	munitieverbruik/jaar
1.geweer	soldaten van alle wapens en dienstvakken infanteristen		ca 140 schoten
2.tankkanon 100mm	tankcommandant en schutter		ca 300 schoten elk ca 5 pantsergranaten
3.tankkanon 23mm (subkaliber)	tankcommandant en schutter		elk ca 40 granaten
4.coax-torendak mitrailleur	tankcommandant en schutter		elk ca 1200 schoten
5.73mm kanon (BMP)	commandant en schutter		elk ca 15 granaten
6.coax mitrailleur BMP	commandant en schutter		elk ca 200 schoten
7.geleide anti-tank raket	schutter plaatsvervangend commandant		3 raketten 1-2 raketten
8.artillerie,geschut	slechts kwalificatieschoten **	regiment 54 stukken	ca 4000 granaten
9.artillerie,meervoudige raketwerper	slechts één raket per salvo **	afdeling 18 stukken	ca 3600 raketten
10.luchtdoelgeschut	alle eenheden van de luchtdoelartillerie bevinden zich 2 maanden per jaar op een lua-schietterrein.een verbruik aan oefenmunitie,welk dat van de artillerie met een veelvoud overtreft,is bij gebruik van volautomatische luchtdoelartillerie aannemelijk.		
11.SA-7	een schutter kan in zijn totale diensttijd maximaal 6 raketten afvuren.		

** Alle schattingen over het gebruik van munitie tijdens de opleiding hebben slechts betrekking op het "schoolschieten".
Wordt de munitie, die verschoten wordt bij het "gevechtsschieten" of tijdens oefeningen, hierbij geteld, dan kan het to-
taal aanmerkelijk hoger komen te liggen.

heim

8. Troepenrotatie**a. Sovjet-Unie**

De voorjaarsrotatie van de Sovjet strijdkrachten in de "forward area" vond plaats van 1 - 16 mei; het geheel werd uitgevoerd door AEROFLOT, die ca. 1.050 pendelvluchten uitvoerde tussen de USSR en de "forward area", hetgeen een vermeerdering inhield van 20% t.o.v. de najaarsrotatie-1975.

Uitgaande van de capaciteit van de ingezette vliegtuigen kunnen ca. 120.000 militairen vervangen zijn.

In vergelijking met vroeger was er tussen Warschau en de Sovjet-Unie slechts weinig spoorwegverkeer, hetgeen niet zo verwonderlijk is gezien het grote aantal vluchten.

Westelijke waarnemers werden weer toegelaten in de "airterminals" van de Moskouse vliegvelden Domodedovo en Vnukovo.

Tijdens een gesprek vertelde een moeder van een van de "passagiers" dat haar zoon na een opleiding van 6 maanden in de Sovjet-Unie, nog 18 maanden in Duitsland moest dienen en daarna gedemobiliseerd zou worden.

Tijdens een ander gesprek vertelde een artillerist dat hij uit Hongarije kwam, gedemobiliseerd was en wachtte op vervoer naar huis.

DEEL II: Midden-Oosten/Afrika1. Samenvattinga. Egypte

Zowel de SU als Egypte lijken zich in te spannen de betrekkingen tussen de beide landen niet verder te laten afbrokkelen, terwijl ook de relaties tussen Egypte en de PLO zijn verbeterd. Onder auspiciën van Saoedi-Arabië en Koeweit worden pogingen gedaan tussen Syrië en Egypte een betere verstandhouding te scheppen; deze pogingen zijn tot nog toe zonder resultaat gebleven.

b. Israël

De ongeregelheden onder de Palestijnen in door Israël bezette gebieden zijn sterk toegenomen. De regering Rabin tracht hieraan het hoofd te bieden o.a. door de instelling van een permanente ministeriële commissie naar Arabische zaken.

c. Jordanië

In Amman hebben besprekingen plaatsgevonden tussen de SU en Jordanië over mogelijke wapenleveranties, waarbij Jordanië vooral belangstelling toonde voor de levering van grond-luchtraketten.

2. Egypte

Zowel van Egyptische als van Sovjet zijde worden pogingen gedaan om een volledige breuk te voorkomen en de spanning in de verhouding wat te verminderen.

Zo werd eind april het handelsverdrag voor 1976 tussen de SU en Egypte getekend en woonde de Egyptische minister van Defensie, Gamasy, de begrafenis bij van maarschalk van de SU Grechko, wat nog opmerkelijker was door de afwezigheid van de Syrische en Iraakse ministers.

Op 3 mei ontmoette Gamasy de Sovjet ambassadeur in Egypte. In juni wordt een Sovjet delegatie in Caïro verwacht om een handelsovereenkomst voor de jaren 1977-1980 af te sluiten. President Sadat heeft afgezien van publikatie van de brief aan de SU (1972), geschreven bij de uitwijzing van Sovjet adviseurs. Als laatste aanwijzing geldt de uitspraak van vice-president Moebarak waarin deze zei een herstel van de vriendschapsbanden met de SU toe te juichen. De verhouding tussen Egypte en de Palestijnse bevrijdingsorganisatie, PLO is duidelijk verbeterd. Op 3 mei werd een overeenkomst tussen beide partijen getekend volgens welke Egypte en de PLO hun internationale politiek, inclusief de kwestie-Libanon, meer op elkaar zullen afstemmen. Egypte zal de PLO militaire en andere steun verlenen, terwijl het radiostation "Voice of Palestine" weer geopend zal worden. Als direct gevolg van deze besprekingen diende Egypte een officieel verzoek in bij de Veiligheidsraad om deze bijeen te laten komen ter bespreking van de Israëlische acties op de Westelijke Jordaanoever en in de Gaza strook.

Op initiatief van Koeweit en Saoedi-Arabië zouden in Riad de premiers van Egypte en Syrië bijeenkomen in een poging de geschillen, die tussen beide landen bestaan, op te lossen.

De 2 dagen durende conferentie was bedoeld om te komen tot een ontmoeting tussen de beide presidenten, Sadat en Assad, welke Saoedi-Arabië gepland had voor 10 juni. Deze conferentie is echter niet

doorgegaan, omdat vooraf al het Sinaï-II akkoord in discussie werd gebracht. Koeweit en Saoedi-Arabië hebben hun pogingen inmiddels weer voortgezet.

(B-2) (R) (W)

Commentaar: Nadat in maart jl. Sadat het vriendschapsverdrag met de SU had verbroken en de Sovjet Middellandse Zee-vloot het gebruik van de havenfaciliteiten in Alexandrië had ontzegd, schijnt er nu weer sprake te zijn van een zekere ontspanning in de wederzijdse betrekkingen. Egypte heeft in de afgelopen maanden bij zeer veel verschillende landen o.a. VS, China, India, Iran (Iran leidt nu ook Egyptische piloten op), West-Europa en enige oostbloklanden (op 5 mei werd nog een handelsverdrag voor 3 jaar met Tsjechoslowakije gesloten) getracht militaire en economische steun te krijgen. Moeilijkheid bleef een snelle en juiste vervanging of revisie van het Sovjet materieel in het leger alsook de verschillende Sovjet projecten in Egypte tot stand te brengen. Waarschijnlijk is het dat de ontspanning bedoeld is om de levering van Sovjet reserve-onderdelen en de economische hulp weer mogelijk te maken. Niet verwacht wordt, dat op korte termijn een volledig herstel van de vriendschapsbetrekkingen tot stand zal worden gebracht. De Egyptische betrekkingen met zowel Syrië als de PLO zijn sterk verslechterd na het tweede interim-akkoord voor de Sinaï in september 1975. De PLO heeft nadien echter weer toenadering tot Egypte gezocht uit angst voor een grotere Syrische invloed in de Palestijnse beweging. Syrië zou bijv. Yasser Arafat willen vervangen door Zuheir Mohsen. Bovendien heeft de grote Syrische betrokkenheid bij de Libanese crisis, wat ook Egypte onwelgevallig is, verdeeldheid gezaaid binnen de Palestijnse gelederen. Het economisch zwakke Egypte kon in feite niet anders dan positief reageren op het initiatief van de rijke landen Saoedi-Arabië en Koeweit om tot onderhandelingen te komen met Syrië. Voor Syrië zou een verzoening met Egypte waardevol zijn, nu de kritiek op het Syrische optreden in Libanon (door Irak, Libië en linkse Libanese groeperingen) is verhevigd. Hiertegenover staat de Syrische eis het Sinaï-II akkoord ter discussie te stellen, wat door Egypte tot nu toe pertinent is geweigerd en waardoor deze verzoeningspoging van Saoedi-Arabië en Koeweit, voorlopig althans, is mislukt.

onconfidentieel

3. Israël

Op de door Israël bezette Westelijke Jordaanoever is het de afgelopen maanden tot ernstige ongeregelheden gekomen tussen Arabieren en Israëlische militaire eenheden. In mei is hierbij het tiende Arabische slachtoffer gevallen. De steeds sterker wordende anti-Israël stemming kwam al duidelijk naar voren tijdens de verkiezingen voor de gemeenteraden (april), waaruit de Palestijnse nationalistische kandidaten als de winnaars tevoorschijn kwamen. Dit resultaat vormde een tegenslag voor het Israëlische beleid, dat de

traditionalistische pro-Jordaanse kandidaten steunt. Aanleiding tot de ongeregeldheden onder de - in de door Israël bezette gebieden levende - Arabieren, vormden de grondonteigeningen in Galilea in maart jl.. Een andere belangrijke factor die meespeelt in de onrust is de vestiging van Joodse nederzettingen in bezet gebied, waarover de Israëlische regering deze maand vergaderde, zonder echter tot een definitieve oplossing te komen. Wel heeft de regering-Rabin besloten een permanente ministeriële commissie voor Arabische zaken, bijgestaan door een gemengde Joods-Arabische raad, in het leven te roepen, voor het uitstippelen van een nieuw beleid vooral gericht op de gematigde Arabieren.

(B-2) (R) (W)

Commentaar: Het Israëlische beleid t.a.v. de Arabische minderheden lijkt te zijn vastgelopen, wat blijkens de instelling van de ministeriële commissie ook wordt erkend door de Israëlische regering. In welke richting de commissie haar plannen zal laten gaan, is nog niet bekend, maar verwacht wordt dat de Arabieren nauwer bij het beleid, dat ook hen aangaat, worden betrokken, terwijl ook overheidsfuncties voor Israëlisch-Arabische intelligentia zullen worden opengesteld. Een, met deze problematiek nauw verwant, probleem is de zaak van de Joodse nederzettingen. Hierover bestaat binnen het kabinet Rabin een meningsverschil. Er is een groep, die stelt dat de Joden vrij zijn zich te vestigen waar dan ook in het van oudsher Israelische territorium, terwijl een andere groep beperkingen wil opleggen om de optie van territoriale concessies in eventuele vredesonderhandelingen open te houden. Het zal er de Israëlische regering veel aan gelegen zijn de toenemende invloed van de communistische Rakachpartij en het Arabisch nationalisme terug te dringen. Vooral een verdere escalatie van de ongeregeldheden zou reacties van de Arabische landen kunnen uitlokken. Zoals reeds hierboven gemeld heeft Egypte om een bijeenkomst van de Veiligheidsraad gevraagd naar aanleiding van deze problematiek.

4. Jordanië

De plaatsvervangend minister van Defensie van de SU tevens Opperbevelhebber van de Sovjet luchtmacht Kutakhov heeft in Amman besprekingen gevoerd om te komen tot een vorm van militaire samenwerking tussen de SU en Jordanië. Jordanië zou vooral geïnteresseerd zijn in een verbetering van haar zwakke luchtverdediging en de besprekingen zouden zich dan ook vooral hebben toegespitst op de levering van G/L geleide wapensystemen. In het kader van de militaire samenwerking tussen Syrië en Jordanië is enige maanden geleden reeds een overeenkomst gesloten, waarbij Syrië een 24-tal SA-2 sites zal bezetten in Jordanië. De sites zijn inmiddels nog niet bezet, maar bezetting zou binnen 24 uur mogelijk zijn.

(B-2) (Gr) (W)

Commentaar: De luchtverdediging is reeds lange tijd het grote probleem in het Jordaanse leger. Het uitblijven van de reeds toegezegde Amerikaanse HAWK raketten vormt een verklaring voor de komst van de Opperbevelhebber van

de Sovjet luchtsrijdkrachten. De samenwerking tussen het Syrische en Jordaanse leger, van welke omvang dan ook, maakt een op elkaar afstemmen van de wapensystemen wenselijk. Een met Sovjet raketten voorzien luchtverdedigingssysteem in Jordanië maakt die afstemming op de van de SU afkomstige Syrische wapensystemen, gemakkelijker.

In de luchtverdediging zijn de Jordaniërs overigens niet autonoom meer, getuige de aanwezigheid van de Syrische SA-2 sites, welke ook voor Syrië, bij een eventueel gewapend treffen met Israël, van grote waarde kunnen zijn.